

yderste Fløje, hver til sin Side. Det er ganske naturligt, at de, som ønske, at Striden gjenneføres til sine yderste Konsekventer, ogsaa maa ønske at beholde et Ministerium, under hvilket en saadan Kamp Forskættelse kan blive mulig. Jeg har derimod ganske undtagelsesvis fra saadanne Mænd, som ikke kunne siges at tilhøre nogen af de to yderste Fløje, i Sommerens Løb hørt Ønske udtale om, at Ministeriet skulde fortsætte sin Virksomhed. Men det ærede Medlem siger, at vi desuagtet paa ingen Maade havde Grund til at vente eller havde Ret til at vente, at Ministeriet vilde tage Hensyn til hele den mere fredsommelige Stilling, der var tilveiebragt i Løbet af forrige Samling; tage Hensyn dertil paa en saadan Maade, at Betingelsen for en bedre og frugtbarere Udvikling kom tilstede. Vi havde ingen Ret dertil; thi — siger han — det var ikke blevet sagt Ministeriet, og det kunde man dog i alt Fald vente, at naar et saadant Ønske nævedes, det da maatte blive udtalt. Jeg skal minde det ærede Medlem om, at det forlængst har været udtalt. I Sommeren 1876 var det ærede Medlem selv med til at udtale som vor Overbevisning, at en frugtbar Udvikling for Samfundet ikke var mulig under det nuværende Ministerium. (Verg: Det var før Deres Omvendelse.) Jeg skal strax komme dertil. Men paa den anden Side maa det ærede Medlem ogsaa vide, at det er ikke altid Ord, der ere de mest veltalende; undertiden kunne Begivenheder og Situationer være endnu mere veltalende end selv de længste Foredrag. Det forekommer mig, at det ærede Medlem i en anden Forbindelse var sig bevidst, at det kan være saaledes. Jeg vil endog sige, at Tausshed kan blive til den største Veltalenhed. — Smidleritid skal jeg vende tilbage til Stillingen, som den er. Vi have da forsøgt paa at udføre en vis mæglende Rolle mellem de største Modsetninger, der have staaet overfor hinanden, og det maatte vi ogsaa paa Forhaand vide, at den mæglende Rolle kun sjelden er taknemmelig, og at det som oftest, eller i alt Fald ofte, hændes, at de, der forsøge paa en saadan Mægling, faae Utaal til Løn fra alle Sider; men det maa man finde sig i. Saaledes som Stillingen nu er, komme vi til at staa med Front til begge Sider, idet man fra den ene Side kræver af os, at vi skulde have været med til at gennemføre Krigen af Alle og mod Alle og føre den under hvilket som helst Betingelser og hvilken som helst Form. Det have vi ikke villet. Paa den anden Side har den Gruppe, hvortil jeg hører, og som vel nærmest kan betegnes som Flertal i denne Sal, om end ikke som noget absolut Flertal, heller ikke paa nogen Maade kunnet høre sig for den Fordring, at man skulde acceptere det Ministerium, som har gjort sig mest berømt ved den foreløbige Lov af 12te April 1877, og acceptere det saaledes, at man med og ved dette kunde fortsætte en Udvikling, som under andre Betingel-

ser kunde blive frugtbar. Dette er for os ugjærligt, og jeg er overbevist om, at mange af dem, som endnu i dette Diebtik ere tilbøielige til at stille den Fordring til os, selv ville erkende, at vi ikke ere tjente med, at en Begivenhed som den provisoriske Finantslov af 12te April 1877 skulde kunne passere paa den Maade, at den i Grunden intet Spor efterlod sig i vort politiske Liv, men at den hele Udvikling gik sin rolige og jævne Gang; thi da vilde netop det ske, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds har udtalt, at den provisoriske Lov blev til en Praxis. Jeg er overbevist om, at jo mere Tiden gaar, desto mere vil det erkendes, at det er umuligt, for saa vidt man virkelig for alvor vil en konstitutionel Udvikling her i Landet. Det er derfor uundgåeligt, at Sager af finantiel og politisk Betydning her i Thinget maa blive behandlede under dette Hensyn. Det kan ikke være anderledes, og det vil utvilsomt vedblive. En Forsoning og en Forstaelse med Ministeriet af 12te April er for dette Things Flertal — det er jeg overbevist om — en Umulighed. Ikke desto mindre er der desfaa et langt Spring til at faste Broen af for enhver Forhandling, afbryde Forhandlingerne ved Finantslovens Forkastelse eller Sligt; dertil er et langt Spring, som jeg er overbevist om, at de, jeg har kaldt Flertallet her i Salen, ingenlunde ere til Sinde at ville gjøre. Der er blevet sagt, at man var sig bevidst, at man under samme Forhold som ifjor vilde bære sig ad paa samme Maade og føre den samme Politik, og det er vistnok fuldstændig rigtigt, men ganske vist er denne Yttring bleven misforstaaet her af flere ærede Talere. Derfor vi nu have den 7de November ifjor igjen og stode med den 8de November foran os, saa er jeg mig i alt Fald bevidst, at jeg vilde følge den samme Politik igjen. Men ærede Medlemmer maa erindre, at der i det virkelige Liv aldrig gives Noget da capo. Det foregaar paa Scenen og kan ske ved billedlige Fremstillinger, men lige saa lidt som man i Naturen finder to Blade fuldkommen ens, lige saa lidt vil man nogensinde finde to politiske Situationer fuldstændig ens. Svorede vi ville komme til at staa i Fremtiden, er det umuligt at sige. Jeg anerkender, at den politiske Virksomhed i overordentlig høj Grad er afhængig af Omstændighedernes Magt, og at man i hvilken som helst given Stilling skal handle efter Omstændighederne. Mit Ønske er det ganske vist — og det lægger jeg intet Skjul paa overfor det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (Hørup), som synes at være saa meget glad ved at drive Spier med hele denne Opfattelse — at det maa lykkes alle dem, der ikke ville og ikke have Lyst til at acceptere provisoriske Tilstande som konstitutionel Praxis her i Landet, at finde hinanden. Jeg anser det for at være et ønskeligt Resultat, om vi kunde naae dertil, men om der i denne eller i kommende Samlinger er større eller